
Jan Baczewski

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2, 97

1958

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JAN BACZEWSKI

Dnia 20 czerwca r.b. zmarł jeden z najwybitniejszych działaczy ruchu politycznego Warmii i Mazur oraz Polonii w Niemczech na przestrzeni okresu międzywojennego — Jan Baczewski. Cechowały Go: bezkompromisowość, indywidualizm oraz realizm polityczny. Kiedy wierzył w słuszność sprawy i swego postępowania, nie liczył się z piętzącymi się trudnościami, wytrwale zdązał do celu, uzyskując pożądane rezultaty.

Odrodzony po klęsce plebiscytowej ruch polityczny w Prusach Wschodnich dzięki Baczewskiemu stał się zaczynem nowej samodzielnej polskiej myśli politycznej w Niemczech, a na pierwsze miejsce wysunął się Olsztyn.

Postać Jana Baczewskiego jest symbolem oraz ilustracją tego procesu rozwoju znaczenia Warmii i Mazur w życiu Polonii w Niemczech. Olsztyn w roku 1914 — to marginesowy ośrodek, zmuszony do walki o prawo obywatelstwa w ramach politycznym polskiego ruchu narodowo-wyzwoleńczego. Olsztyn w roku 1920 urasta do jednego z najważniejszych ośrodków życia polskiego. Baczewski jako poseł do sejmiku pruskiego z ramienia Polskiej Partii Ludowej w swoich wystąpieniach parlamentarnych problematykę warmińską wysunął na czoło sprawy Polonii w Niemczech.

Do każdego wystąpienia politycznego przygotował się starannie — nigdy nie improwizował. Najbardziej plastycznym przykładem stosunku jego indywidualności do pracy politycznej jest uwieńczona zwycięstwem walka o szkołę polską. Aby zapewnić sobie to zwycięstwo, przestudiował Baczewski dogłębnie pruskie prawodawstwo szkolne i dzięki temu mógł walczyć z władzami niemieckimi na najwyższym szczeblu hierarchii państwowej. Wymownym świadectwem indywidualności Baczewskiego jako posła są Jego przemówienia parlamentarne.

Zmarły — jako człowiek obdarzony dużym realizmem życiowym — wcześniej zrozumiał, że w XX wieku, a zwłaszcza w okresie międzywojennym przy wypracowywaniu wielkich spraw politycznych, należy uwzględniać kwestię społeczną — interesy robotników. Toteż w Landtagu szukał sprzymierzeńców po stronie przedstawicieli niemieckiej klasy robotniczej. Baczewski jako jeden z pierwszych zrozumiał błąd działaczy polskich, walczących w rozproszeniu z niemieckim aparatem administracyjnym. Dlatego stworzył koalicję wszystkich przedstawicieli mniejszości narodowych w Rzeszy niemieckiej, został ich przywódcą.

Jan Baczewski jest przede wszystkim postacią ściśle określonej epoki, określonego okresu historycznego: międzywojennego dwudziestolecia. Historia ludności polskiej tego okresu jest związana z Nim jak najściślej i w tym leżą Jego wielkie zasługi.

Cześć Jego pamięci!